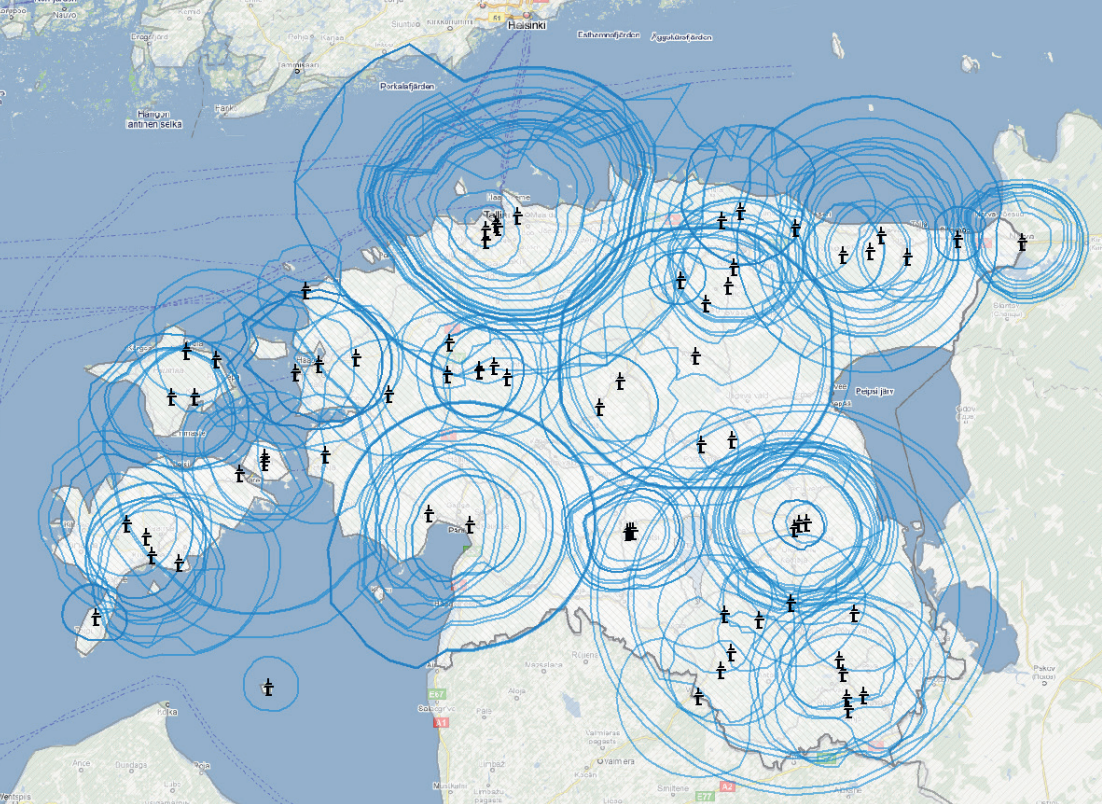

30 aastat

elektroonilise side valdkonna
riiklikku reguleerimist

1991 - 2020

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

Hea lugeja!

Hoiad käes raamatut, mis võtab lühidalt kokku taasiseseisvunud Eesti sidevaldkonna riikliku regulaatorasutuse peamised tegemised 30 aasta jooksul.

Selle sidevaldkonna jaoks ülimalt murrangulise aja jooksul tekkis pea kogu tänapäevane side, mida me kõik igapäevaselt kasutame. Tulime ajast, kus ainsateks sidevahenditeks kodudes olid sahisev raadio ja teler, ning nii mõnelgi õnnelikul kettaga lauatelefon.

Toimus side digitaliseerimine, turg avanes konkurentsile, kodudesse ning hiljem ka mobiilidesse ilmus internet. Mobiilsidevõrgud, mis said alguse tühja koha pealt, on täna meil Euroopa parimad. Eesti on kaetud optilise kiirteega. Kõik see on loonud aluse e-riigile ja tervele kaasaegsele e-majandusele, tänapäevasele kultuurile ja suhtlemisele.

Side regulaatorasutuse, mis on selle perioodi jooksul eksisteerinud nelja erineva nime all, kõige tähtsam eesmärk on alati olnud luua elektroonilise side arenguks vajalikud tingimused, et soodustada elektroonilise side võrkude ja teenuste arengut meie, kõigi eesti-maalaste, hüvanguks.

Side, eriti raadiosageduste, riiklik planeerimine on toimunud tihedas rahvusvahelises koostöös. Hea riigisisene koostöö kogu meie side kogukonnaga on aidanud leida ka keerulistes olukordades ning arengu vajalike muudatuste tegemisel võimalikult häid lahendusi.

Side võimas areng ei peatu ja me ei lase selle peatuda! Toimuvad põnevad arengud side-, digi- ja meediateenuste osas. Täna ühtse regulaatorasutusena peame endiselt leidma Eesti ühiskonna arenguks parimaid lahendusi.

Side arendamine on pidev kompromisside kompromissi otsimine. Vaadates tagasi tehtule, oleme meie, sidelased, sellega hästi hakkama saanud. Suur tänu teile! Suur tänu meie partneritele!

Hoiame sidet!
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Raamatu toimetasid:

Arvo Rammus, Oliver Gailan

Fotod: ameti arhiivist

1991

6. juunil 1991 otsustas Vabariigi Valitsus oma määrusega moodustada Eesti Vabariigi Elekterside Inspeksioon ja 17. juunil kinnitati direktoriks Jüri Jõema.

14. augustil kinnitas Vabariigi Valitsus Elekterside Inspeksiooni põhimääruse. Põhiülesanded: järelevalve raadioseadmete üle, raadiosageduste efektiivse ja otstarbeka kasutamise tagamine ja raadiohäirete likvideerimine.

Eelarve oli 400 000 rubla. Autopark koosnes kasutatud sõiduautodest Moskvitš 2141 ja VAZ 2121 Niva, arvutipargis oli kaks 386, üks 286 ja üks XT arvuti, töötajaid 13. Alustati Tallinnas Kreutzwaldi tänav 12, lisaks kaks korterit Lasnamäel ning bürood Tartus, Kohtla-Järvel ja Pärnus. Eesti Ringhäälingu Saatekeskus andis Elekterside Inspeksioonile üle raadiokontrollteenistuse varad.

20. august: Eesti Vabariigi väljakuulutamise ja ööpäevaringne eetri-monitoring augustiputši ajal.

19. september: Esimene Balti riikide sideadministratsioonide kohtumine Vilniuses. Taasiseseisvunud riikide sagedusadministratsioonid arutasid ühiseid teemasid ja kavandasid edaspidist koostööd.

24.-25. september: kohtumine toonase NSVL sideministeeriumiga Moskvas. Aseministri tasemel arutati uut olukorda ja edaspidise koostöö võimalusi.

November: alustatakse Eesti rahvusliku sagedusplaani koostamisega, mille üheks eesmärgiks oli sageduskasutuse ühtlustamine Euroopaga.

Novembris toimus ka visiit Soome Telehallintokeskus'esse, mis oli tulevase viljaka koostöö esimene samm. Muuhulgas tekkis idee Põhjamaade koolitusseminaride korraldamiseks Balti riikide sagedusadministratsioonidele.

AS Eesti Mobiiltelefon alustas NMT 450 süsteemis mobiilsideteenuse pakkumist. Enne seda helistati mobiiltelefoniga Olümpia hotelli katuselt või pankranniku kõrgematelt kohtadelt, kust signaal Soome jõudis.

1992

Veebruar: CTo juhtmeta telefonide keelustamine, mis töötasid televisiooni sagedusalas ja naabri telefonikõnet võis kuulda Tallinna ETV kanalil.

Raadiospektri olukorra jälgimiseks osteti Rootsi firmast Scantrace AB kaks kasutatud spektrianalüsaatorit Hewlett-Packard T-141. Raadioetri nägemisulatus laienes 1,2 GHz-ni.

Märtsis eraldati AS-le Eesti Mobiiltelefon 900 MHz sagedusala NMT 900 teenuse osutamiseks. Püsiva võrguni läks veel aega. Ajutiselt paigaldati GSM (2G) võrk Tallinnas toimunud GSM MoU konverentsi ajaks.

22. aprillil taastati Eesti liikmelisus Rahvusvahelises Telekommunikatsiooni Liidus (ITU). Kõik ITU-s Eesti territooriumil registreeritud raadiojaamad said maatunnuseks EST.

ITU ja Venemaaga toimusid läbirääkimised Eesti kutsungiseeria ESA-ESZ kasutuselevõtmiseks. Algas NSVL ressursi ümberjagamise pikk protsess.

Aprillis toimus esimene Balti riikide ja Soome, Rootsi, Taani ja Norra sideregulaatorite seminar, mis oli alguseks mitmeaastasele koolitus-programmile, kus Põhjamaade kolleegid oma kogemusi jagasid.

Alustati kaabelleviteenuse osutajatega vabatahtliku kaabellevi-võrkude sagedusjaotuse kooskõlastamistega. Eesmärk oli eetri- ja kaabelringhäälingu koostoime parandamine.

Novembris võeti vastu otsus FM raadio sagedusala 87,5-108 MHz kasutuselevõtuks. Uus laiem sagedusala võimaldas nii eraraadiote kui avalik õigusliku raadio edasist arengut. Seni kasutusel olnud sagedusalas 65,9 - 74 MHz jätkus paralleeldestus veel mõnda aega.

Detsembris osaleti esimest korda ITU täievolilisel konverentsil, mille põhiteemaks oli ITU struktuuri muutmine.

1993

Jaanuaris eraldati Eesti Ringhäälingu Saatekeskusele ja juunis AS-ile Baltcom isikuotsingusüsteemi (nn piipar) jaoks üle-eestilised sagedused. Baltcomi sagedus oli üle-euroopalise *ERMES* süsteemi sagedusalas. Selle standardi kasutuselevõtuni Euroopa ei jõudnudki, mobiilside SMS-teenus tõrjus piiparid peagi kasutuselt.

Märtsis koliti tolaeagse Valitsusside hoonesse aadressil Ädala 4D, ka Pärnu ja Tartu bürood vahetasid asukohta.

Juunis ühineti Euroopa Posti- ja Telekommunikatsioonide Administratsioonide Konverentsiga CEPT, mille raadioside komitee ERC ja selle töögruppides osalemine viis rahvusvahelise koostöö uuele tasemele.

Töötati välja GSM kontseptsiooni ettepanek, milles operaatorite arvuks määrati 3 koos võrdse sagedusressursiga. Erinevalt paljudest riikidest, kus nähti visioonina 2 operaatorit.

Novembris osaleti ITU maailma raadioside konverentsil WRC 93, kus üheks teemaks oli ka muudatused ITU Raadioeeskirjas seoses uute iseseisvunud riikide tekkimisega.

Detsembris lõpetati Vene raadionavigatsioonisüsteemi RSN kasutamine, mis vabastas sagedused mobiilsidele ja televisiooniringhäälingule.

Detsembris eraldati Eesti Telefonile esimesed raadiokanalid sagedusalas 900 MHz maapiirkondade telefoniseerimiseks (RAS 1000). Telefoniteenusega liitumise ootejärjekorrad hakkasid ka maapiirkondades jõudsamalt lühenema.

Aasta lõpuks koordineeriti naaberriikidega 87,5 - 104 MHz sagedus-alas uued raadioringhäälingu sagedused kogu riigi territooriumil, mis sai aluseks kogu raadioringhäälingu edasisele arengule. 104 - 108 MHz oli planeeritud rahvusringhäälingule.

1994

Jaanuarist hakkas kehtima uue tolliseaduse alusel kehtestatud "Raadiosaateseadmete Eesti tolliterritooriumile sisse- ja sealt väljaveo kord." Raadioseadmete nõuetele vastavus fikseeriti tüübikinnitusega.

Töötati välja arengukava "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve" ning selle alusel kevadel Riiklike Investeeringute Programm (RIP) "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve", mille kestvuseks planeeriti aastad 1995 - 2002 ning kogumaksumuseks 16,8 miljonit krooni.

Mais eraldati esimesed sagedused Valitsusside operatiivside raadiovõrgule EDACS, mis pidi tagama digitaalse side korrakaitseasutustele.

Juunis moodustas uue ringhäälinguseaduse alusel kultuuri- ja haridusminister ringhäälingulubade väljaandmise komisjoni, mille töös osalised ka Elekterside Inspektsiooni töötajad. Eraraadioid hakkas turule lisanduma.

Septembris eraldati esimesed sagedused Radiolinja Eesti GSM (2G) võrgule. GSM teenuse pakkumist alustas Radiolinja Eesti esimesena Eestis järgmisel aastal.

Novembris sõlmiti esimene rahvusvahelist raadiosageduste koordineerimist käsitlev kokkulepe Soome *Telehallintokeskus*'ega GSM kanalite jaotamise osas. Edaspidi sõlmiti sarnaseid lepinguid kõigi lähinaabritega.

Aasta lõpuks valmisid Elekterside Inspektsiooni arengu põhisuunad, kus formuleeriti vajadus luua sõltumatu side regulaatorasutus, mis lisaks raadiosagedustele hõlmaks ka numeratsiooni, nõudeid sidevõrkudele ja tarbijakaitset. Idee jäi seekord realiseerimata.

Aasta lõpuks olid Tallinna büroos arvutivõrku ühendatud kümme arvutit, mõtteseade juhtimiseks kasutati kolme sülearvutit ning igas maakonna büroos oli üks arvuti.

1995

Jaanuaris eraldati Lennuametile sagedused uutele Euroopa standarditele vastavatele lennunduse raadiosageduste süsteemidele VOR ja DME. Nõukogude Liidu aegsete lennunduse seadmete aeg sai läbi.

Aprillis kinnitas kultuuri- ja haridusminister Eesti Raadio programmide sagedused, mille alusel alustati Eesti Raadio saatjate võrgu arendamist 100 MHz FM sagedusalas.

Juunis kehtestati tehnilised tingimused ja üldluba 2,4 GHz sagedusalas kasutatavatele andmeedastusseadmetele. Wi-Fi võrkusid võis nüüd rajada ilma selleks eraldi luba taotlemata.

Juulis osales Elekterside Inspektsiooni delegatsioon CEPT/ERC korraldatud Wiesbaden 95 konverentsil, mille käigus töötati välja esialgne Euroopa digitaalse raadioringhäälingu plaan. Plaani muudeti veel edaspidi, kuid üle-euroopalist ühtset digitaalraadiot ei ole siiani.

Augustis eraldati esimesed raadiosagedused AS-i Ritabell GSM võrgu planeerimiseks. Teenust hakati pakkuma Q-GSM kaubamärgi all 1997. aastal. Nüüdsest oli Eestis kolm mobiilsideoperaatorit.

Oktoobris-novembris osaleti Maailma Raadioside Konverentsil WRC 95. Raadioeeskirja sagedustabelis muudeti Eesti sageduskasutus oluliselt „euroopalikumaks“, sh lisati raadioringhäälingu 100 MHz sagedusala.

Esimese Riiklike investeeringute programmi (RIP) "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve" eelarvega 16,8 miljonit krooni ja kestusega 1995 - 2002 raames soetati kantav peilingaator koos antennidega ja arvutijuhtimisega peilingaator Advantest ning laiendati autoparki.

1996

Algasid ettevalmistused liitumaks EL-iga: "Telekommunikatsioonide ja ringhäälingu seadusandliku regulatsiooni alaste ettepanekute väljatöötamise töögrupp" analüüsis telekommunikatsiooni ja ringhäälingu alast olukorda Eestis eesmärgiga regulatsioon vastavusse viia Euroopa Liidu nõuetega.

Esimese Euroopa standardi alusel kehtestatud telekommunikatsioonivaldkonna standardina kehtestati Eesti standard EVS 728:1996, mis käsitles üldkasutatava kommuteeritava telefonivõrgu nõudeid. Standardi nõuded olid vastavuses esimese ETSI sidestandardiga ETS 300 001, mille ülevõtmiseks saadi ETSI-lt eriluba. Luba oli vajalik, kuna Eesti ei olnud sel ajal ETSI liige.

Septembrist hakati regulaarselt osalema Euroopa Posti ja Telekommunikatsiooni Administratsioonide Konverentsi (CEPT) Raadioside Komitee (ERC) plenaaristungitel ja ERC spektrihaldamise (WG FM) ning raadioregulatsiooni (WG RR) töörühmades. Tallinnas korraldati üks WG RR koosolek.

16. - 20. september korraldas Elekterside Inspeksioon Tallinnas CEPT ERC Raadioregulatsiooni töögrupi (WG RR) korralise töökoosoleku.

RIP "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve" raames liisiti peilingaator TELEGN-111, mis paigaldati Ädala tänava hoone katusele, uusi spektrianalüsaatoreid ja mõõtevastuvõtja R&S ESN20. Osteti uus VAZ 21214 Niva ning ehitati mõõtebussiks Mitsubishi Delica.

1997

Juulis osales Elekterside Inspeksiooni delegatsioon CEPT digitaaltelevisiooni planeerimise konverentsil Chester g7. See oli stardipauk digitaaltelevisioonile ülemineku valdkonnas, mis lõppes ITU regionaalse raadiokonverentsiga 2006.

5. septembril moodustas teede- ja sideminister töörühma, mille ülesandeks oli digitaalse ringhäälingu arengukontseptsiooni põhiteeside väljatöötamine.

Oktoobris - novembris osaleti Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu Ülemaailmne Raadioside Konverentsil WRC 97. Konverentsil muudeti satelliitrühinghäälingu plaani ja Eestile kinnitati 5 kanalit. Jätkati Eesti sageduskasutuse ühtlustamist Euroopa omaga.

7. detsembri ööl vastu 8. detsembrit kella 01.00 - 04.00 korraldati Elekterside Inspeksiooni poolt välja töötatud kava kohaselt ümber GSM operaatorite sageduskasutus: võeti kasutusele vabanenud NMT 900 sagedusala ja operaatorid said enda kasutusse pidevad sagedusalad, mis lihtsustas võrkude arendamist.

15. detsembril kinnitas teede- ja sideminister "Eesti rahvusliku raadiosageduste plaani", milles fikseeriti sageduskasutuse olemasolev olukord ja arengusuunad edaspidiseks. Kaitsevæele eraldati sagedusalad arvestades NATO sageduskasutust.

RIP "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve" raames jätkus monitooringusüsteemi arendamine: liisiti teine peilingaator Tallinnasse, osteti mõõtevastuvõtja ESN20, kuni 26 GHz spektrianalüsaator, skannerid ning ehitati ümber mõõtebussiks MB Sprinter 312D.

1998

26. märtsil sai Eesti Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi (ETSI) täisliikmeks ja Elekterside Inspeksioon Eesti esindajaks rahvusliku standardimisorganisatsioonina. Meie ülesandeks sai muuhulgas ka ETSI standardite ülevõtmine Eestis. Turuosalistele korraldati ka ETSI-t tutvustav seminar.

21. aprillil vastu võetud "Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seaduse" kohaselt tuli Elekterside Inspeksiooni baasil moodustada uus asutus – Sideamet, mis alustas tööd 1. augustil. Alustati ettevalmistusi telekommunikatsioonituru avamiseks ja selle jaoks tururegulatsiooni alase võimekuse loomist

Augustis kiitis Ringhäälingu Nõukogu heaks Eesti Televisiooni värvisüsteemilt SECAM süsteemile PAL ülemineku. Üleminek toimus 1999. aastal.

Sideamet osales koos Teede- ja sideministeeriumiga Euroopa Liiduga liitumisläbirääkimistel telekommunikatsiooni ja infotehnoloogia seadusandluse sõelumisel.

RIP "Raadiosagedusala kasutuse korraldamine ja järelevalve" raames osteti ja sisustati kaks Toyota Land Cruiserit, büroodele osteti mõõtevastuvõtjad ESVN20.

Uue RIP "Kaabeltelevisioonivõrkude järelevalve" kestusega viis aastat ja eelarvega 11,6 miljonit krooni raames soetati ja ehitati ümber kaabelvivõrkude mõõtmisteks MB Sprinter 312D ning osteti mõõtevastuvõtjad ESVN20 ja ESVN40 ning videoanalüsaator VSA vastuvõtjaga VSA-B10.

1999

Telekommunikatsiooniseaduse töögrupp: ettevalmistused EL iga liitumiseks ja turu avamiseks.

Märtsis kiitis Vabariigi Valitsus heaks Euroopa Telekommunikatsiooni Büroo asutamise konventsiooni ja ka Euroopa Raadiokommunikatsiooni Büroo asutamise konventsiooni. Konventsioonid ratifitseeris Riigikogu mais aastal 2000. Tegemist oli formaalse kinnitusega juba varem alanud koostööle Euroopa riikidega CEPT raames.

Märtsis toimus Eesti telesaatjate üleviimine värvisüsteemilt SECAM süsteemile PAL vastavalt eelmise aasta augusti Ringhäälingu Nõukogu otsusele. Üleminekul oli ka tagasilööke, sh kohtuvaidlus ETV-ga, kuid novembriks olid kõik saatjad üle viidud. Telepilt läks kvaliteetsemaks, telerite valik suurenes ja lisandus NICAM stereoheli.

1. juunil jõustus esimene Kaabellevisseadus. Asuti väljastama tegevuslubasid ja tegema tehnilist ülevaatuset ning teostama järelevalvet uutel alustel.

Esimesed tööruumid võeti kasutusele Verekeskuse hoones Ädala 2 (Tänane Sõle 23A). Pärnu büroo kolis Chaplini keskusesse. Juulis võttis valitsus vastu säästueelarve, mis ameti jaoks tähendas 30% eelarve kärpimist. Planeeritud koosseisu tuli vähendada 20 ametikoha võrra.

Erinevate RIP-ide raames osteti ja sisustati 9 järelevalvesõidukit, mõõtevastuvõtjad ESVN20, ESVN40, spektrianalüsaator FSM30 ja televisioonisignaali mõõteaparatuur. Alustati uut seitsmeaastast RIP projekti "Peilingaatorjaamade süsteem", mille kogumaksumus oli 16,55 miljonit krooni.

2000

Veebruaris võeti vastu Telekommunikatsiooniseadus. Samm-sammult hakkab kehtima uus regulatsioon. Loodi turu-regulatsiooni osakond, et ette valmistada sideturu avanemist ja Euroopa Liidu regulatsioonide rakendamist.

Seadusega võeti üle Euroopa telekommunikatsiooni ja raadio-seadmete direktiiv 1999/5/EÜ (R&TTE), milles kehtestati ühtlustatud nõuded sideseadmetele kasutamiseks Euroopa Liidus. Ametile lisandus turujärelevalve. Alustati Eesti turul müüdavate sideseadmete nõuetele vastavuse kontrollimist, eelkõige kontrolliti seadmete märgistust „CE“ märgistusega.

Esmakordselt kehtestati raadioseadmete tehnilised nõuded ja vabastati tavatarbijale mõeldud nõuetele vastavad raadioseadmed, sh mobiiltelefonid tehnilisest loast.

Ametile lisandus numeratsioonihaldus. Eesti sai omale numeratsiooniplaani. Amet alustas numeratsioonivahemike reserveerimise taotluste vastuvõtmist. Hädaabinumber 112 võeti Eestis üle riigi kasutusele 1. aprillist 2000

Mais-juunis toimus ITU maailma raadioside konverentsil WRC2000. Eestit huvitavad teemad olid eelkõige satelliitringhäälingu kanalite tagamine võrdselt teiste riikidega ja Eesti sageduskasutuse ühtlustamine Euroopaga eelkõige 70 MHz sagedusalas, mis eeldas läbirääkimisi Venemaaga.

Juulis alustas Sideamet Eesti Telefon AS-i 2000-2009 aasta äriplaani analüüsimist, millega jõudis lõpule augustis. Vabariigi Valitsus kiitis äriplaani heaks koos Sideameti lisatingimustega.

Augustiks lõppes Ädala 2 hoone renoveerimine ja kogu Sideamet, va järelevalve osakond kolis uuele aadressile.

Augustis hakkas Sideamet registreerima telekommunikatsiooni-valdkonnas tegevuse alustamise teateid, väljastama vastavaid tegevuslube.

Detsembris Moskvast toimunud läbirääkimistel sõlmiti kokku viis koordinatsioonikokkulepet liikuva ja paikse side osas 400 MHz sagedusalades ja 100 MHz raadio-ringhäälingu sagedusalas.

14. detsembril kinnitas teede- ja sideminister oma allkirjaga "Sertifitseerimise riikliku registri" infosüsteemi administraatori avaliku võtme. Süsteemi käivitamine lõi tehnilise eelduse sertifitseerimisteenuse ja ajatempliteenuse osutajate haldamiseks vastavalt 15. detsembril jõustuvale "Digitaalallkirja seadusele".

RIP-ide raames soetati teleskoopmaste, spektrianalüsaatoreid, monitooringuvastuvõtjaid, peilingaatoreid, GSM-i ja ringhäälingu katvuse mõõtmise seadmed, telekommunikatsioonivõrkude kontrollimise seadmeid koos tarkvaraga, järelevalvesõidukeid ning haagis.

2001

Aasta algusest lõppesid AS-i Eesti Telefon eriõigused ning telefoniteenuste turg avanes konkurentsiks nii rahvusvaheliste kui ka riigisestse kaugekõnede teenuse pakkumiseks ning võrkude sidumiseks.

Alustati olulise turujõuga ettevõtja (OTE) määramise protsessiga. Protsess viidi läbi igal aastal. Olulise turujõuga ettevõtte määrati neljal turul: telefoniteenusele juurdepääsu, mobiiltelefoniteenuse, püsiliiniteenuse ja sidumisteenuse turul. OTE-ks määrati ettevõtja, kelle turuosa vaadeldaval turul oli üle 50% turu teenuse käibest. OTE määrati sideameti direktori käskkirjaga üheks aastaks ja temale rakendusid telekommunikatsiooniseaduses määratletud kohustused vastavale turule.

Töötati välja Sideameti arengukava aastateks 2001 – 2005.

Veebruarikuus kinnitas minister Sideameti poolt koostatud uue "Eesti numeratsiooniplaani," mis hakkab kehtima 2002. aastal.

Pandi alus ja loodi tingimused digitaalalkirja kasutuselevõtuks: mais anti Sideametile üle sertifitseerimise riikliku registri infosüsteem ja septembris registreeriti AS Sertifitseerimiskeskus esimeseks sertifitseerimisteenuse osutajaks.

Mai lõpust hakkas Sideamet kohaldama AS-ile EMT olulise turujõuga ettevõtjale sätestatud nõudeid.

Juunis võttis Sideamet vastu lubade osakonna infosüsteemi, mis sisuliselt tähendas telekommunikatsioonide riikliku registri ja lubade menetlemise protseduuri elektroonsele kujule üleviimist.

Juunis toimusid Lätis esimesed ühised kaabeltelevisioonivõrkude mõõtmised. Sarnaseid võrdlusmõõtmisi hakati hiljem tegema regulaarselt kaasates ka Leedu ja Soome.

Juulis jõustus uus kaabelleviseadus, mis muutis regulatsiooni oluliselt liberaalsemaks. Sideamet jäi väljastama lubasid ja teostama järelevalvet.

RIP-ide raames osteti mõõteantenne, automaatse monitooringu seadmeid, televisioonisignaali mõõteseadmeid koos juhtimis-seadmetega, uusi monitooringuvastuvõtjaid ning telekommunikatsioonivõrkude mõõteseadmeid. Valmis sai maastikuautole paigaldatud liikuv peilingaatorjaam.

2002

Sideameti koosseis kasvas 146 ametikohani.

Postiseadus jõustus jaanuarist, Postside regulatsioon tuleb Sideameti pädevusse.

OTE-ks määrati Eesti Telefon AS telefoniteenuse, püsiliiniteenuse ja sidumisteenuse turul ning AS EMT mobiiltelefoniteenuse turul.

25. mail toimus Tallinnas Eurovisiooni kontsert. Sideamet tegeles eelnevalt vajaliku sagedusressursi leidmise ja häirevaba kasutamise tagamisega. Teostati eetrimonitooringut kontserdisaalis ja selle ümber. Kontserdil tehnilisi probleeme ei tekkinud ja ülekanne toimus otse-eetris veatult.

Juunis registreeriti sertifitseerimise riiklikus registris esimene ajatempliteenuse osutaja AS Cybernetica.

Augustis kirjutasid Eesti, Valgevene, Soome, Läti, Leedu, Poola, Venemaa ja Ukraina Leedus, Nidas alla digitaaltelevisiooni kanalite 61-69 kasutamise regionaalsele koordinatsioonikokkuleppele. Kokkulepe käsitles raadionavigatsiooni ja digitaaltelevisiooni koostoiimet ja oli oluliseks sammuks digitaalringhäälingu edasisel planeerimisel.

15. oktoobril liideti Eesti raadiosageduste plaan Euroopa raadiosageduste ühtsesse andmebaasi EFIS.

1. novembril jõustus uus Eesti numeratsiooniplaan, mis muudab geograafilised numbrid mittegeograafiliseks, teisisõnu: kadusid maakondade alguskoodid ja telefoninumber seoti lahti asukohast maakonnas.

Novembris toimus Praha tippkohtumine, kus Eestile koos Bulgaaria, Leedu, Läti, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveeniaga esitati kutse liitumisläbirääkimistele NATO-ga ühinemiseks. Alguse sai Eesti raadiosageduste NATO sagedusplaaniga kohandamise protsess.

Riiklikud investeeringud jätkusid summas 7,1 miljonit krooni.

Aasta algusest on Sideamet Sõltumatute Regulaatorite Grupi (IRG) liige. IRG on telekommunikatsioonivaldkonna regulaatorite ühendus, mis tegeleb telekommunikatsiooniteemadega, nt sidumine, tariifid, universaalteenus.

2003

Jaanuaris korraldas Sideamet Eesti, Läti ja Leedu sideadminist ratsioonide ja kaitsejõudude esindajate vahelise ühise koosoleku, kus anti ülevaade NATO sageduskasutusest ning kaitsejõudude otstarbeks raadiosageduste planeerimise ja koordineerimise protseduuridest regionaalsel tasemel.

Veebruaris algas numbri valimise korra muutmine: neljas astmes kadusid maakonna prefiksids ja numbrid muutusid seitsmekohalisteks, kaugekõnede eest kadus „0“.

Juunis-juulis toimus Genfis ITU maailma raadioside konverents WRC-2003. Eesti prioriteetsed teemad olid Raadioeeskirja sagedustabeli allmärkuste muutmine, raadiokohtvõrgud 5 GHz sagedusalas, kolmanda põlvkonna mobiilsidesüsteemi sagedusalad ja operatiivteenistuste sagedused. Lisaks sellele kooskõlastati konverentsil ka Euroopa raadionavigatsiooni-süsteemi GALILEO sagedused.

Oktoobris väljastas Sideamet kolmanda põlvkonna (UMTS) 3G load 2 GHz sagedusalas otsepakkumisega AS-ile EMT, Radiolinja Eesti AS-ile ja Tele2 Eesti AS-ile. Loa tasu oli 70 miljonit krooni, millele lisandusid sageduste riigilõivud. Alustati neljanda loa avaliku enampakkumise ettevalmistamisega.

Detsembris kinnitas Vabariigi Valitsus määruse nr 313 „Püsiliini- ja sidumisteenuste tasude arvestamise meetoodika“

Mobiiltelefoniteenuse tarbijate arv 100 elaniku kohta kasvas ajavahemikul 1997-2003 10%-lt 77%-ni.

Interneti püsühenduse kasutajate arv ületas esmakordselt siselühelistamisteenuse (*dial-up*) kasutajate arvu.

Riiklikud investeeringud jätkusid summas 5,5 miljonit krooni.

2004

Käivitus lauatelefoni numbri liikuvus. 1. jaanuarist 2004 on telefoni- võrgu operaatori kohustus tagada üldkasutatava telefonivõrgu tarbi- jatele võimalus säilitada oma senine telefoninumber telefoniteenuse osutaja vahetamisel.

Viimast korda viidi läbi olulise turujõuga ettevõtja määramise protsess. OTE-ks määrati 2005. aastaks Elion Ettevõttes AS – telefoniteenusele juurdepääsu, püsiliiniteenuse ja telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturgudel ning AS EMT mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise turul.

Jaanuaris kuulutati välja avalik konkurss neljandale UMTS 3G sagedusloale alghinnaga 70 miljonit krooni. Ühtegi soovijat ei olnud ja konkurss kuulutati lõppenuks.

Eesti liitumine Euroopa Liiduga 1. mail 2004 tõi meile kaasa kohus- tused ja võimalused osaleda Euroopa Liidu tööühmade rahvusvahe- lises töös.

ETSI rahvusliku liikmena on meie kohustuseks osaleda Eesti esinda- jana Euroopa standardite (EN) vastavushindamisel ja hääletusel.

Komisjoni tööühmadest saime kohustuse osaleda Eesti esindajana Euroopa Komisjoni sideseadmete regulatsiooni väljatöötavas ja rakendavas komitees (TCAM). Töö komitees annab meile võimaluse kaitsta Eesti huvisid Euroopa Liidu õigusaktide väljatöötamisel ja nende rakendamisel. Ühtlasi edastame Komisjonile infot Eesti regu- laatorite ja (turul)järelevalve asutuste kohta.

Infoühiskonna teenuse seadus, mis reguleerib kommertsteadaan- nete edastamist ja infoühiskonna teenuse osutajate tegevust, jõustus 1. mail 2004 ning tuli Sideameti pädevusse.

Mai alguses alustas AS Levira esimesena Eestis digitaaltelevisiooni programmide regulaarset edastamist. AS Starman tõi turule tuli VoIP tehnoloogial põhineva telefoniteenuse. AS EMT alustas mobiilse andmeside EDGE (*Enhanced Data rates for GSM Evolution*) arenda- mist Tallinna piirkonnas. Andmesidekiirus oli suurusjärgus 0,1 Mbit/s.

Mais toimus Genfis Regionaalne Raadioside Konverents (RRC04), kus lepidi kokku tehnilised kriteeriumid digitaalringhäälingu plaani koostamiseks 2006. aasta planeerimiskonverentsil.

Juunis asus Sideametit juhtima Ando Rehemaa, kes omab pika- ajalist töökogemust rahvusvahelistes telekom- ja ärikonsultatsiooni ettevõtetes.

Sideamet kooskõlastas Kultuuriministeeriumi poolt läbi viidava eraringhäälingu raadiolubade konkursi jaoks raadiosageduste kasutamise tehnilised tingimused kokku 27 loale.

Ameti struktuur muudeti, et olla valmis täitma alates 2005 algusest ülesandeid EL regulatsioonidega harmoneeritud elektroonilise side seaduse alusel.

Juunis valmis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juhti- misel digitaalringhäälingu kontseptsioon.

Turul on 27 postiteenuse osutajat, neist üks universaalse posti- teenuse osutaja Eesti Post

Turule sisenes esimene virtuaalne mobiilsideooperaator – AS-i Vertelson Mobiil kaubamärk Zorro, kuid oodatud plahvatuslik mobiiltelefoniteenuse osutajate lisandumine, koos suure hinna- sõjaga nihkus seekord 2004 aasta lõpust edasi, kuna potentsiaalsed turule tulijad ootasid mobiiltelefoni numbri liikuvuse käivitumist.

Käibeile ilmus mõiste säästuoperaator, mille puhul oli tegu tuntud mobiilsideooperaatori odava ja piiratud lisateenustega teenus- paketiga, mis oli mõeldud konkureerima virtuaaloperaatorite teenustega.

Riiklikud investeeringud jätkusid summas 1,4 miljonit krooni.

2005

Jaauariss jöustuss elektroonilisse side seadus.

Numbri kasutamisse riigilöiv langes 24-lt kroonilt 5-le. Seoses sellega tekkis osade numbrilubade puhul löivu ettemaks, mida järgnevatel aastatel tasaarveldati.

Alustati märkimisväärsel turujöuga ettevöjtja määramisse protsessi (MTE) läbiviimist. Turuanalöüsse alustati Euroopa Komisjoni soovitusel kirjeldatud 18 erinevat turul, millest 7 olid jaeturud ja 11 hulgiturud.

Numbri liikuvus laienes ka mobiilinumbritele. 1. jaauarist oli kliendil öigus säilitada temale nii telefoni- kui ka mobiiltelefoniteenusel osutaja poolt kasutada antud Eesti numeratsiooniplaani kuuluv number.

Valmis aastate jooksul järk-järgult rajatud üle-eestiline raadio-sageduste monitooringuvörk. Kaksteist monitooringujaama asusid: Tallinnas (Ädala, Lasnamäe, Särje, Möigu), Tartus (Soinaste, Ihaste), Kohtla-Järvel (Keskallee, Edise), Pärnus (Espnanaadi, Ülejöe), Suurpalus ja Narvas. Monitooringujaamu oli vöimalik kaugelt juhtida Argus tarkvara abil.

Sagedusload muutusid elektroonseks ja kasutusele vöeti iseplaneeritavate sageduste kontseptsioon teatud sagedusalades. Üldkasutatavatele vörkudele ei väljastatud enam luba iga saatja kohta, vaid määrati piirtingimused sagedusala kasutamisse.

Amet kontrollis hädaabiteenusel 112 kättesaadavust üle Eesti erinevate sideettevötte vörkudest. Tulemus oli üldiselt positiivne, kuid esines ka anomaaliaid, näiteks ühe väikse sideettevötte vörgust valitud 112 köne suundus Häirekeskuse asemel kohalikku alevi päästekomandosel.

Eelmisel aastal kehtima hakanud mööteseadus sätestas riikliku järelevalve käigus möötmiste teostamisele pädevuse ja akrediteerimisse nõuded. Koolitati ametnikud ja alustati ka mööteseadmete regulaarse jälgitavalt kalibreerimisega.

Tallinnas Viidi läbi vördlusmöötmised Läti kolleegidega.

Riiklikud investeeringud jätkusid summas 2,8 miljonit krooni.

2006

Esimene turuanalöüsi otsus tehti 21.03.2006, millega AS EMT, Elisa Mobiilsideteenusel AS ja Tele2 Eesti AS tunnistati MTE-ks konkreetssel mobiiltelefonivörkus häälköne löpetamise turul. Elisa ja Tele2 vaidlustasid otsusel kohtus. Peamisteks vaidluse objektideks olid väiksemate sideettevötte määramisse MTE-ks ja ühtsel hinnaregulatsiooni kehtestamine kõikidele MTE-ks määratud ettevöjtjatele.

2006. aastaga löppeb Elionil kohustus osutada universaalteenust TKS-is sätestatud nõuete kohaselt, alates 2007. aasta 1. jaauarist universaalteenusel raames üldkasutatava telefonivörkuga ühendusel pakkuja Elisa Mobiilsideteenusel AS.

Sideamet osales koostöös Riigi Infosüsteemide Arenduskeskusega maakondade internetiseerimisprogrammi „Külatee 3“ vörkude vastuvötmisel, möötes teenusel kvaliteeti maakondades kokku 335-s punktis. Esmase kontrollimisse käigus selgus, et teenus ei olnud kättesaadav ligikaudu 100-s punktis, mispeale asusid sideettevötte neis kohtades teenust parandama.

Aprillis väljastas Sideamet viis sagedusluba digitaalringhäälingu rakendamisse AS-ile Levira ning detsembrikuus alustas nendel sagedustel Starman ZUUM-TV'ga.

Uuel postiseadusel jõustumisse 1. juulist.

Augustis tähistas Sideamet oma 15. juubelisünnipäeva, mil esmakordselt anti välja ameti aumärgid valdkonnaga seotud teenekatele inimestele.

Mais ja juunis toimus Genfis ITU regionaalne digitaalringhäälingu planeerimiskonverents RRC06. Konverentsi tulemusena töötati välja Euroopa ja Aafrika digiringhäälingu plaan, mis asendas eelmist, 1961 Stockholmis väljatöötatud analoogringhäälingu plaani (ST61). Eesti tagas endale digitelevisiooni DVB-T ja digiraadio T-DAB kattealad.

Novembris tunnistati 450 MHz sagedusalas lairibatehnoloogial põhineval sidevõrgul võrguteenuste osutamiseks korraldatud avaliku konkursi võitjaks Televõrgu AS. „Kõu“ võrk tõi esmakordselt suurele osale maapiirkondadest ca 1 Mbit/s kiirusega internetiühenduse.

Detsembris väljastati ProGroup Holding OÜ-le neljas kolmanda põlvkonna (UMTS) sagedusluba 2 GHz sagedusalas loatasuga 71 000 100 krooni, kuna kaks kõrgema pakkumise tegijat ei tasunud tähtjaks loatasu ega riigilõivu.

Infosüsteemide SASS ja MTR kasutuselevõtt: numeratsiooniresurss ja standardimine said endale uue infosüsteemi SASS ja sagedusload tõsteti üle MTR-i.

Riiklikud investeeringud jätkusid summas 2,2 miljonit krooni.

2007

17 turul tehti MTE määramise või mitte määramise otsused. MTE määrati kahel jaeturul ja üheksal hulgiturul ning MTE-t ei määratud viiel jaeturul ja kolmel hulgiturul. Elisa vaidlustas telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgituru otsuse, vaidlus käis kolme aasta jooksul läbi kõik kohtuastmed, aga otsus jäi muutmata.

Alates 9. jaanuarist sooritatakse numbriliikuvuse toiminguid numbri broneerimise andmekogu (NBA) numbriliikuvuse (NL) moodulis.

Viisime läbi teavituskampaania liinirajatise kaitsevööndis tegutsemise korra ja ohutuse tutvustamiseks. Eesmärgiks vähendada sidekaablite lõhkumist kaevetööde käigus.

Sideteenuste valdkonnas on järelevalve fookuseks sideettevõtete poolt Vabariigi Valitsuse 2006. aastal jõustunud määruse „Nõuded sideteenuse osutamisele ja sidevõrkude tehnilised nõuded“ täitmise kontrollimine.

Toimus Sideameti ja KJ esindajate ühiskomisjon kus arutati läbi nii jooksvaid kui ka WRC2007 ettevalmistamisega seotud küsimused. Veebruaris osales Sideameti esindaja PWG ja FMSC koosolekutel NATO peakorteris, mille tulemusena muuhulgas kinnitati NATO ühissisukoht WRC2007 konverentsiks.

Suvel kontrollis Sideamet Televõrgu AS internetiteenuse „Kõu“ vastavust loatingimustele, mille kohaselt pidi sidevõrgu levialaga olema kaetud vähemalt 75 % iga maakonna pindalast ja võrk pakkuma kiirust 144 kbit/s nii üles- kui allalaadimiskanal. Kokku kontrolliti teenuse kättesaadavust 614-s punktis üle Eesti, milledes keskmiseks üleslaadimiskiiruseks kujunes 355 kbit/s ja allalaadimiskiiruseks 952 kbit/s. Kolmes maakonnas polnud nõue täidetud, kuid ettevõtte parandas olukorra kuu ajaga.

Minister kinnitas juunis ameti ettepaneku sagedusplaani muutmiseks E-GSM sagedusala osas eesmärgiga võimaldada igal GSM sideoperaatoril taotleda üleriigiline sagedusluba lisakanalite kasutamiseks mahus kuni 16 kanalit.

Oktoobris-novembris toimus ITU maailma raadioside konverents WRC2007, kus Eestile olulised teemad olid mobiilside (IMT sagedused), maapealsete teenistuste kaitse satelliitside eest ja sagedus-tabeli allmärkuste kustutamine.

Tarbijate rahulolematus pikkade klienditeeninduse ootejärjekordade üle tingis 14 sideettevõtte klienditeeninduste kõneotejärjekordade pikkuse kontrolli kampaania. Kontroll näitas, et enamike ettevõtete kliendid saavad klienditeenindusega ühenduse keskmiselt vähem kui minuti jooksul, kuid paaril ettevõttel kulus vastamiseks keskmiselt 2 minutit.

Sideturu regulatsiooni valdkond ja postside järelevalve suunduvad aasta vahetusega Konkurentsameti pädevusse.

2008

Sideameti, Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni ja Raudtee-inspeksiooni liitmisel moodustati Tehnilise Järelevalve Amet (TJA), mida asus juhtima peadirektor Raigo Uukkivi. Amet asus tööle Sõle tn 23A.

Aasta alguses väljastati Eesti Raadioamatööride ühingu seoses Eesti Vabariigi 90. aastapäevaga 26 erikutsungit ES90A - ES90Z

Konkurentsiamet alustas teise ringi turu analüüsides. Teise ringi turuanalüüse alustati mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turuga. Aasta lõpus saadeti kavand siseriiklikule konsultatsioonile.

Sageduslubade kooskõlastamine Tervisekaitseinspeksiooniga suundus TJA-le: taotleja ei pea enam ise kooskõlastusega tegelema.

Märtsis lõpetati analoogtelevisiooni edastamine Ruhnu saarel, mis oli esimene ainult digitaaltelevisiooni edastav piirkond Eestis (ja võib-olla ka Euroopas).

Ringhäälinguseaduses määrati digitaaltelevisioonile ülemineku kuupäevaks 1. juuli 2010. Algas üleminekuprotsess, mida tehti koostöös AS Levira ja telejaamadega. Aasta lõpuks oli AS Levira poolt välja ehitatud kolm üleriigilist digitaaltelevisiooni võrku, millest esimene, eelkõige avalik-õiguslikule ringhäälingule mõeldud võrk, kattis 97% elanikkonnast

Eesti rahvusringhääling alustas digitaalplatvormil ETV2 saadete edastamist. Eetri kaudu levivasse digiteleviseiooni lisandusid lisaks eelmisel aastal ilmunud telekanalile Kalev Sport ka Kanal 11 ja TV 6.

Alustab laste abitelefoni 116 111, sellega võetakse Eestis esmakordselt kasutusele üle-euroopaline harmoneeritud sotsiaalse väärtusega teenuste numeratsiooniala 116.

Vabade mobiiltelefoninumbrite ressursi suurendamiseks võeti kasutusele numbrid algusega 81 ja 82.

Et lihtsustada kuritegude lahendamist, algab sideettevõtetel kohustus säilitada sideandmeid 1 aasta. Amet kontrollib nõude täitmist.

Korraldasime turujärelevalve kampaania Eesti turul müüdavate sideseadmete nõuetele vastavuse kontrolliks. Osa nõuetele mittevastavaid sideseadmeid olid toodud üle Eesti piiri ilma neid deklareerimata. Koostati 765 kontrollakti. Puudusi avastati 287 korral, neist 18 juhul puudus CE-märgistus, 151 korral puudus vastavusdeklaratsioon ja 164 aparatuuril oli puudusi kaasas oleva kohustusliku teabe osas.

Korraldati riigihange 3G võrkude ja teenuse mõõteseadmete ostmiseks.

Möötsime 3G kõneteenuste kvaliteeti Tallinnas. Tuvastasime, et kõnede õnnestumise tõenäosus oli sideettevõtetel 91-95%. Turul käis võitlus, kellel on parim levi.

2009

Aasta algusest kaotati ära Tartus, Pärnus ning Kohtla-Järvel asunud raadiosageduste järelevalve osakonna regionaalsed bürood. Monitooringut jätkati distantsjuhtimisega.

Märtsis jõustus Konkurentsiameti otsus mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise turu kohta, millel tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks EMT, Elisa, Tele2 ning ProGroup Holding. Septembris tunnistas Konkurentsiamet Elioni MTE-ks fikseeritud juurdepääsu ja lairiba juurdepääsu hulgiturgudel. Alustati turuanalüüsides läbiviimist telefonivõrgus kõne algatamise ja lõpetamise turgudel ning era- ja äriklientidele kindlaks määratud asukohas telefonivõrgule juurdepääsu turul.

Loodi Euroopa sideregulaatorite ühendus BEREC ja amet saab selle liikmeks.

Amet osaleb metoodika väljatöötamises, mis võimaldaks hinnata teiste riikide digiallkirjade sertifikaatide taset, et muuta digiallkirjade kasutuselevõtt piiriüleseks. Selle olukorra reguleeris aga hiljem hoopis kogu EL-is *eIDAS* määrus.

Valmistame ette digitaaltelevisioonile üleminekut. Rahvusringhäälingu ja vabalevi programmide üleriigilise vastuvõtu tagamiseks kooskõlastati rahvusvaheliselt ringhäälingu võrguplaani muudatused. Kontrolliti uute saatjate kattealasid, mis üldiselt tagasid korraliku vastuvõtu. Avalikkuse informeerimiseks loodi veebileht www.digilevi.ee ja võeti kasutusele lühinumber 17101.

2009. aasta aprillis korraldas Tehnilise Järelevalve Amet Elektromagnetilise Ühilduvuse Administratiivse Koostöö töögrupi (EMC ADCO) koosoleku. Lisaks järelevalve korraldamise ja koostöö küsimustele arutati ka elektriikaablitel põhineva side PLC (*Power Line Communications*) häireprobleeme.

Juunis viidi läbi mobiilse andmeside mõõtmised. Kõigi operaatorite keskmiseks mobiilse internetiteenuse allalaadimiskiiruseks mõõdeti Tallinnas 2,173 Mbit/s ja üleslaadimiskiiruseks 0,523 Mbit/s. Maksimaalseks saavutatud allalaadimiskiiruseks mõõdeti 5,71 Mbit/s ja üleslaadimiskiiruseks 0,974 Mbit/s.

Alustati ettevalmistusi uute tehnoloogiate (eelkõige 4G) kasutuselevõtuks mobiilseks andmesideks: 2,5 GHz avaliku konkursi ettevalmistamine, GSM900 ja GSM1800 ning 2,3 GHz sagedusalade ümberplaneerimine.

2009. aasta lõpuks on naaberriikidega sõlmitud ligi 50 koordineerimislepingut, mille eesmärk on tagada sidevõrkude häireteta töö piiri ääres ja naaberriikide võrdne juurdepääs sagedusspektrile.

2010

Algas elektroonilise side seaduse muutmise protsess EL direktiivide 2009. aasta muudatuste paketi sätete sisse viimiseks.

Telefonivõrgus kõne algatamise turul tunnistas Konkurentsiamet märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks Elioni ning telefonivõrgus kõne lõpetamise turul Elioni, Elisa, Eleks Telefoni, Starmani, STV, Televõrgu, Linxtelecomi, Top Connecti, RIKS-i ja ProGroup Holdingu. Konkurentsiamet tunnistas Elion MTE-ks era- ja äriklientidele kindlaks määratud asukohas telefonivõrgule juurdepääsu hulgiturul ja püsiliinide lõppsegmentide hulgiturul. Alustati turuanalüüsi läbiviimist ringhäälingu teenuse edastamise hulgiturul.

Ameti pädevusse lisandub hädaolukorra seadusest tulenev elutähtsate sideteenuste järelevalve.

Alates 2010. aastat osaleme ETSI tehnilise komitee TC ERM (*EMC and Radio spectrum Matters*) koosolekul. TC ERM tegeleb eelkõige harmoneeritud standardite väljatöötamisega Euroopa regulatsiooni jaoks. Koosolekutelt saadud info on meile vajalik raadioseadmete nõuete väljatöötamisel ja koostööst teiste riikide regulaatoritega saame mõjutada meile positiivsete otsuste vastuvõtmist.

Õöl vastu 1. juulit lülitati välja kõik analoogtelevisiooni saatjad. Eesti läks üle digitelevisioonile.

Mobiilsideoperaatorid võtsid laialdaselt kasutusele HSPA+ võrgutehnoloogia, mis tõstis teoreetilise andmesidekiiruse 21 Mbit/s-ni

Augustis algas avalik konkurss 4G sageduslubade andmiseks sagedusalas 2,5 GHz (2500–2690 MHz). Avalikule konkursile pandi kuus sagedusluba. Võitjad selgusid järgmisel aastal.

Lisaks üle-euroopalise sotsiaalset väärtust omava ühtlustatud teenuse lühinumbri 116111 väljastati veel 2 lühinumbrit 116000 (kadunud laste otsimiseks) ja 116117 (arsti nõuandetelefon).

2011

Jaanuaris väljastati 2,5 GHz konkursil 6 luba, võitjateks osutusid AS EMT (3 sagedusluba), Tele2 Sverige Aktiebolag, Elisa Oyj ja Elion Ettevõtted AS. Konkursil osalejad võtsid kohustuse rajada järgnevatel aastatel Eestisse kokku tuhandeid 4G tugijaamu.

Veebruaris kuulutati 470–790 MHz sagedusalas korraldatud avaliku konkursi võitjaks AS Starman. Sagedusalas hakatakse pakkuma tasulist televisiooniteenust.

Kuna digitaal tehnoloogia võimaldab ühes sageduskanalis edastada mitut teleprogrammi, siis sagedusala 790–862 MHz, mis oli 2006 aastal planeeritud televisioonile, osas alustati ettevalmistusi mobiilse lairiba sageduste väljastamiseks (nn digitaalne dividend). Augustis sõlmiti Moskvast Venemaa ja Balti riikide administratsioonide vahel ka koordinatsioonikokkulepped, mis oluliselt suurendas lairiba kasutusvõimalusi piiriäärsetes regioonides.

Kevadel tegi Konkurentsiamet otsuse tunnistada Levira MTE-ks ringhäälingu edastamise hulgiturul. Selle turuga lõppes teine turuanalüüside ring ja alustati kolmanda ringi turuanalüüside läbiviimisega.

Numbriliikuvuse protsess lühenes keskmiselt kaheksalt tööpäevalt kuuetele, numbriliikuvus laienes ka teenusenumbritele algusega „40“, „70“, „800“ ja „900“ ja klient sai õiguse ise määrata numbrit üle toomise kuupäeva. Lisandus ka võimalus jälgida numbrit liikuvuse edenemist.

Mais jõustunud ESS muudatustega võeti Eesti õigusruumi üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 2009/140/EÜ ja 2009/136/EÜ, millega muudeti Euroopa Liidu elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku direktiive.

Amet mõõtis üle Eesti mobiilsidevõrkudes keskmiseks allalaadimiskiirusteks 2–3 Mbit/s ja üleslaadimiskiiruseks 0,6 Mbit/s, kuid järgnevatel aastatel toob 4G kaasa kiiruste märgatava kasvu – ca 20 korda!

Detsembris kinnitati 1800 MHz sagedusala avaliku konkursi võitjad. Konkursile laekus 3 pakkumist 3 ettevõttelt, võitjateks osutusid EMT AS, Tele2 Eesti AS ja Elisa Eesti AS.

2011. aasta teisel poolel osales TJA Eesti Lairiba Sihtasutuse ELASA arendatava baasvõrgu EstWin esimese osa kiud-optiliste võrkude ülevaatusel, kokku 13 trassilõigul. Baasvõrkude ülevaatusi tuli ette palju ka järgnevatel aastatel.

Amet annab välja juhise, milliste kriteeriumide täitumisel ja kuidas teavitada elutähtsa sideteenuse toimepidevust mõjutavatest intsidentidest ja sidevõrkudes toimuvatest küberintsidentidest.

Ilmnenud on nähtus, kus Eesti personaalnumbrid võetakse kõrge tariifiga rahvusvaheliselt kasutusele ja suunatakse neile petturlikku kõneliiklust. Otsitakse lahendusi, et pettusi takistada ning hoida Eesti numeratsiooni mainet.

2012

Jaanuaris-veebruaris toimus Genfis ITU maailma raadioside konverents (WRC12). Sellel käsitleti muuhulgas mehitamata lennuseadmete sagedusvajadusi, digitaal tehnoloogia kasutuselevõttu meresides ja 800 MHz sagedusala mobiilsidet. Viimane oli eriti oluline digitaalse dividendi kasutuselevõtuks. Tänu edukatele läbirääkimistele ja arvestades eelmisel aastal Venemaaga sõlmitud koordinatsioonikokkulepet lisati Eesti Raadioeeskirja allmärkusesse 5.316A, mis võimaldab seda algselt ringhäälingu sagedusala juba enne 2015. aastat kasutada mobiilseks andmesideks.

Augustis tunnistas Konkurentsiamet mobiiltelefonivõrgus häälkõne lõpetamise hulgiturul MTE-ks EMT, Elisa, Tele2 ja ProGrop Holdingu.

Buum numbriliikuvuses – 120368 klienti vahetas aasta jooksul mobiilsideteenuse pakkujat.

Detsembris toimus Maailma Telekommunikatsiooni Konverents (WCIT, World Conference on International Telecommunications). Keerulise konverentsi lõpptulemusena kirjutasid uuele lepingule alla 89 riiki, kuid 55 riiki, sealhulgas kõik Euroopa Liidu riigid, lepingule alla ei kirjutanud. Põhjuseks oli olulistes Interneti ja turvalisust puudutavates küsimustes konsensuse mittesaavutamine.

4G areneb. Aasta alguses kontrollisime Eesti esimese 4G mobiilsidevõrgu nõuetele vastavust. EMT oli täitnud sagedusala 2,5 GHz konkursi kohustuse paigaldada vähemalt 100 tugijaama, Tele2 ja Elisa kohustus saabub 2013.

2013

Väljastasime load endise televisiooniringhäälingu sagedusala 800 MHz kasutuselevõtuks mobiilsides (4G). Võrdlemisi hea leviga sagedusala tõi 4G kiire leviku maapiirkondadesse. Tegu oli iludusvõistluse ja avaliku konkursi hübriidiga, kus esimese loa sai iludusvõistluse parim pakkuja AS EMT, kes kohustus 95% Eesti territooriumist katma LTE 800 MHz võrguga, ning pakkuma 5 Mbit/s kiirust. Ülejäänud kaks luba väljastati Elisa Eestile ja Tele2 Eestile.

Ametist saab juulis 2013 meediateenuste (televisioon, raadio ja tellitavad audiovisuaalmeediateenused) regulaatorasutus. Kultuuriministeeriumist tuli üle 2 ametnikku.

Amet saab Euroopa audiovisuaalmeediateenuste regulaatorasutuste platvormi EPRA (*European Platform of Regulatory Authorities*) liikmeks.

Novembris tunnistas Konkurentsiamet fikseeritud elektroonilisele sidevõrgule juurdepääsuteenuste hulgiturul ja lairiba juurdepääsu hulgiturul Elioni MTEks. Kohustuste kehtestamisele eelnes viiekuuline vaidlus (nn II astme menetlus) Euroopa Komisjoniga.

Osalesime aktiivselt ADCO RED turujärelevalve kampaanial (2012–2013) WLAN 5GHz ja kontrollisime nii administratiivseid kui tehnilisi nõudeid WLAN seadmel, mis on potentsiaalsed häireallikad ilma-radaritele. Kampaania käigus kõrvaldasime turult kuus nõuetele mittevastavat seadet, mille kohta esitasime info ADCO RED-ile.

Tudengisatelliit ESTCube-1 sai sagedusloa. See oli ajaloos esimene sagedusloa, mille väljastasime Eesti kosmoseobjektile ning sellele eelnesid kõik rahvusvahelised amatöörraadio kosmose side protseduurid. Saatja signaali sai vastu võtta üle maailma sagedusel 437,505 MHz.

Aasta lõpuks on Eesti maailmas üks neljast riigist koos Rootsi, Lõuna-Korea ja Singapuri, kes võib uhkust tunda üleriigiliste 4G LTE võrkude üle. Suurimaks allalaadimiskiiruseks mõõdeti 116,3 Mbit/s, keskmised kiirused jäid 50 Mbit/s juurde.

2014

Sideturgude regulatsiooni valdkond naaseb Konkurentsiametist. Viidi läbi turuanalüüs viiel sideturul. Telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks kümme sideettevõtjat ning kehtestati neile juurdepääsu, mittediskrimineerimise, läbipaistvuse ja hinnakohustused. Era- ja äriklientidele telefonivõrgule juurdepääsu jaeturul, telefonivõrgus kõne algatamise hulgiturul ja püsiliinide lõppsegmentide hulgiturul otsustati jätta märkimisväärse turujõuga ettevõtja määramata.

Sertifitseerimisteenused ja digitaalalkiri: sertifitseerimise registrisse lisati seitse uut sertifikaati ning usaldusnimekirja uuendati seitsmel korral.

Algasid ettevalmistused Euroopa Liidu audiovisuaalmeedia valdkonna reeglite uuendamiseks.

Amet saab Euroopa audiovisuaalmeediateenuste regulaatorasutuste grupi ERGA (*European Regulators Group for Audiovisual Media Services*) liikmeks.

Viisime läbi raadioteenuse osutamise lubade (raadioringhääling) konkursi. Väljastasime 12 üleriigilist ja 16 regionaalset raadioteenuse osutamise luba järgnevas 5 aastaks.

Amet andis välja vaba juurdepääsuga üleriigilise televisiooniteenuse osutamise tegevusloa sihtasutusele Tallinna Televisioon.

Jõustusid sagedusplaani muudatused, mis puudutasid eelkõige lairibateenuste arengut: määrati raadiosagedusalad, kus antakse sagedusluba avaliku konkursi korras, lisati võimalusi raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmiseks, sagedusalade 2300 - 2400 MHz ja 3400 - 3800 MHz kasutusreeglid.

Neljas 3G operaator kadus: 2006 välja antud neljas sagedusala jõudis Tele2 Eesti AS-i kätte.

2015

Märtsis dereguleeriti ringhäälingu edastamisteenuse hulgiturg ja sellega lõppes kolmas turuanalüüside ring. Alustati neljanda ringi turuanalüüside ettevalmistamisega.

900 MHz sagedusalas korrastatakse mobiilsideooperaatorite sageduskasutust. Selle tulemusena saab kasutusele võtta laiemad pidevad sagedusribad, mis tagab efektiivsema sageduskasutuse ja parema andmesidekiiruse.

Amet kontrollis, kuidas raadiojaamad täidavad oma programmis raadioteenuse osutamise loal toodud Eesti autorite teoste osakaalu kõrvaltingimust.

Keskmine allalaadimiskiirus on mobiilsidevõrkudes tõusnud kiiruseni 30 Mbit/s ja üleslaadimiskiirus 15 Mbit/s.

Septembris alustas tegevust uus avalik-õiguslik venekeelne telekanal ETV+. Kanali peamiseks sihtrühmaks on Eestimaal elavad vene emakeelega televaatajad. Kontrollime, kas uus avalik õiguslik kanal lisandub televisiooniteenuste pakettidesse.

Novembris toimus Genfis ITU maailma raadioside konverents (WRC2015). Olulisemad teemad olid seotud mobiilse lairibaga (IMT sagedusalad) ja 700 MHz sagedusala kasutusreeglid. Samuti määrati kindlaks VHF meresides kasutatavad digitaalkanalid.

Amet osaleb 800 meremiili pikkusel Eesti ranniku alal mereraadiosidevõrgu katteala mõõtmises koostöös RIKS-i ja Veeteede Ametiga.

Renoveeriti Sõle 23A maja: muudeti ruumiplaneeringut ja hoone sai uue värvilahenduse.

2016

Euroopa Liit alustas keskselt rändlusteenuste hindade reguleerimist. Sätestati hindade järk-järguline langus järgnevateks aastateks.

Mais lõpetati turuanalüüs mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul, mille tulemusel tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks Telia Eesti AS, Elisa Eesti AS ja Tele2 Eesti AS. Alustati kohaliku juurdepääsu hulgituru ja lairiba juurdepääsu hulgituru turuanalüüside läbiviimist ja kavand läbis siseriikliku konsultatsiooni.

Euroopa Liit peab avatud internetti oluliseks. BEREC, kus Eestit esindab TJA, andis augusti lõpus välja juhise Euroopa Parlamendi nn võrguneutraalsuse määrase rakendamiseks.

Algasid ettevalmistused 700 MHz ja 2500 MHz sageduslubade avalike konkursside korraldamiseks. 700 MHz sagedusala puhul on vaja leida olemasolevatele ringhäälingukanalitele asendus alumises sagedusalas ja see ka naaberriikidega kooskõlastada. Samuti on väljakutseks Venemaa jätkuv ringhäälingu kasutus, mis seab mobiilsidele omad piirangud.

Eesti numeratsioonipaan sätestas esimest korda numeratsioonialad asjade internetile (IoT) ja masinate vahelisele (M2M) sidele. Numbrid oli 12-kohalised, mõni aasta hiljem lisandusid 10-kohalised numbrid.

Mõõtsime mobiilse Interneti kättesaadavust: mõõtepunktidest 99% oli allalaadimiskiirus üle 30 Mbit/s ja 37% üle 100 Mbit/s

Oktoobris jõustus e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste seadus. TJA-le lisandusid ülesanded usaldusteenuse valdkonnas: lubade väljastamine, usaldusnimekirja haldamine ning järelevalve. Loodi uus usaldusnimekirja kinnitamiseks kasutatav avalik võti ja sellele vastava privaativõti.

2017

Juunis tunnistati kindlaks määratud asukohas kohaliku juurdepääsu hulgiturul ja kindlaks määratud asukohas mass-toodete keskse juurdepääsu hulgiturul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks Telia Eesti AS. Alustati konkreetsetes telefonivõrgus kindlaks määratud asukohas kõne lõpetamise hulgiturul turuanalüüsi läbiviimist.

Käivitus infosüsteem netikaart.ee. Esimest korda loodi sideettevõtete andmete põhjal terviklik pilt internetiühenduste kättesaadavuse kohta Eestis. Info selle kohta, kus on valged alad, sai aluseks järgnevatel aastatel riigipoolse toe planeerimisel kiire interneti (üle 30 Mbit/s) „viimase miili“ ühenduste rajamiseks.

Alates 3. maist on Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektoriks Kaur Kajak. Ta on töötanud ametis 2009. aastast peadirektori asetäitja ja tööstusohutuse teenistuse juhina.

Korraldasime 2 Balti riikide ümarlauda: Side- ja meediaregulaatorite oma.

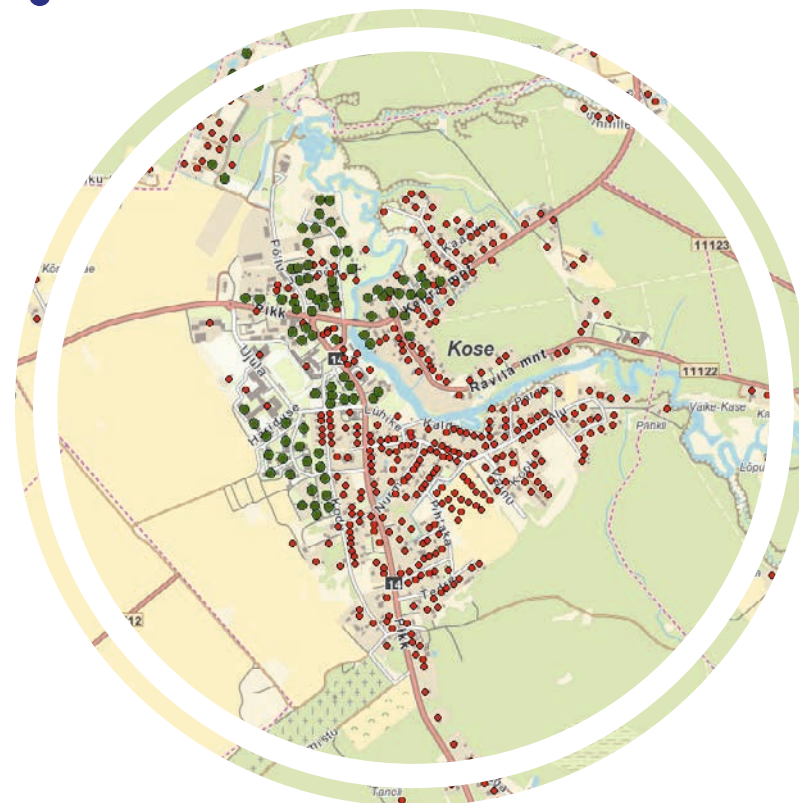
Elektroonilise side seaduse muudatusega rakendati 13. juunist 2017 raadioseadmete direktiiv 2014/53/EU (RED). Uue direktiivi alla kuuluvad kõik raadioseadmed, sh ka ringhäälingu vastuvõtjad (telerid, raadiod) ning elektroonikaseadmed (külmkapid, arvutid), millel on raadiolides (nt Wi-Fi või Bluetooth). Valmistasime ette infolehe ja korraldasime tootjatele, importijatele ja levitajatele seminari uute nõuete tutvustamiseks.

Avaliku konkursiga 2,5 GHz sagedusalas väljastasime uuesti 5 sagedusluba kahele operaatorile. Konkursi korraldamise ajendas olukord, kus 2011 aasta konkursil load saanud ettevõtjad võtsid endale liiga suuri kohustusi ja pidid 5 luba riigile tagastama.

Möötsime mobiilse interneti kiiruseid reisirongides Narva, Valga ja Pärnu suunal. 600 möötmise keskmine allalaadimiskiirus on 27 Mbit/s ja üleslaadimiskiirus 12 Mbit/s. Tippkiirus 164 Mbit/s.

Sagedusplaneerimise tulemusel sai kasutusele anda kaks uut väiksemat FM raadiovõrku. Läbi viidud raadiolubade konkursi tulemusel tulid turule Äripäeva Raadio ja Jumor FM.

Televisioonikanalid Kanal2 ja TV3 lahkusid tasuta vabalevist, amet väljastas kanalitele tingimusjuurdepääsuga televisiooniteenuse osutamise load.

2018

Amet viis läbi konkursi leidmaks ettevõtte, kes rajab 20 miljoni euroga 5 aasta jooksul kõige rohkem kiire interneti ühendusi üle Eesti. Kokku laekus konkursile kolm taotlust, mille esitasid Elektrilevi OÜ, Corle OÜ ja Hariduse Infotehnoloogia SA. konkursi võitis Elektrilevi OÜ (Enefit Connect OÜ), kes lubas rajada selle summa eest 40016 kiire interneti ühendust.

Toimub UEFA Supercup A.Le Coq Arenal Tallinnas. Ameti spetsialistid jälgivad raadiospektrit nii jalgpallistaadionil kui ülekandejaamas, et tuvastada häireid, mis võiksid võistluse korraldamist segada.

Amet teeb ettevalmistusi liitumiseks Tarbijakaitseametiga.

Viiakse läbi avalik konsultatsioon järgmisel aastal toimuva raadiolubade konkursi läbi viimiseks. Kaasatud on Kultuuriministeerium, Konkurentsiamet ja turuosalised.

Euroopas töötatakse välja uut sidekoodeksit.

Eesti numeratsiooniplaan saab 10-kohalsied M2M numbrid, täpsustatakse eritariifsete numbrite hinnast teavitamise reegleid.

Elutähtsa teenuse osutajate riskianalüüside ja toimepidevuse plaanide ülevaatamine uue hädaolukorra seaduse alusel.

Eesti e-ID skeemid hinnati tasemega kõrge.

Novembris tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks konkreetsetes telefonivõrgus kindlaks määratud asukohas kõne lõpetamise hulgiturul kolmteist sideettevõtjat ning kehtestati neile juurdepääsu, mittediskrimineerimise, läbipaistvuse ja hinnakohustused. Lõppes neljas turuanalüüside ring.

2019

Tehnilise Järelevalve Ameti ja Tarbijakaitseameti liitmisel alustab tööd Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA). Peadirektorina jätkab Kaur Kajak. Sideteenuste tarbijakaitse küsimused tulevad sideosakonna pädevusse.

Usaldusteenuste nimekirja haldamise, järelevalve ja lubade andmise funktsioon suundub Riigi Infosüsteemi Ametisse.

Mais lõpetati turuanalüüs mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul, mille tulemusel tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks Telia Eesti AS, Elisa Eesti AS ja Tele2 Eesti AS.

Oktoobris-novembris toimus ITU maailma raadioside konverents WRC-2019. Olulisemad teemad olid seotud mobiilsidega: 5 GHz RLAN sagedusala kasutus ja IMT sagedusalad üle 24 GHz aga ka mereside VHF sagedused ja radioamatöörid sagedusalas 50 MHz.

Kuulutatakse välja esimene 5G konkurss sagedusvahemikule 3410 – 3800 MHz. Konkurss jääb venima seoses kohtuvaidlusega.

Toimus raadiolubade konkurss, mille tulemusel anti välja 14 üleriigilise raadioteenuse, 13 regionaalse raadioteenuse ja üks rahvusvahelise raadioteenuse osutamise tegevusluba.

EL siseste kõnede hinnaregulatsiooni rakendamine.

Valmis uus raadiosageduste järelevalve visioon. Keskendume intsi-dendi põhisele järelevalvele, inimese ohutusega seotud sagedustele ja riigi toimepidevusega seotud teenuste raadiohäirete kiirele kõrvaldamisele. Monitooringuvõrk vajab arendamist.

2020

Ühinenud amet kolib jaanuaris aadressile Endla tn 10a. Ametis töötab kokku 124 inimest, nendest sideosakonnas 27. Suurem osa aastast ollakse viiruse tõttu kodutööl.

Algas ESS muutmise protsess EL sidekoodeksi sätete sisse viimiseks

Viidi läbi turuanalüüs turuanalüüsid kindlaksmääratud asukohas kohaliku juurdepääsu hulgiturul ja kindlaksmääratud asukohas masstoodete keskse juurdepääsu hulgiturul ja siseriiklik konsultatsioon. Turuosalistelt tuleb väga mahukas tagasiside.

Märtsis toimus Euroopa Elektroonilise Side Komitee plenaaristung Tallinnas. Osales ca 80 delegaati 26-st CEPT riigist, põhiline fookus 5G tulekul. See oli pikaks ajaks viimane füüsiline kohtumine enne pandeemia algust.

Ülemaailmne pandeemia Covid-19, Eesti läheb lukku, side ikka toimib. Andmeside koormus kandub linnadest maapiirkondadesse. Eesti side koormus kasvab 30%, kuid võrgud peavad vastu ja aitavad säilitada ühiskonna võimalikult normaalset toimimist – jätkata kaugtööd, e-õpet ning tagada ka meelelahutuse.

Valitsus eraldas Covid-19 kriisi ajendil 15 miljonit eurot kiire interneti arendamiseks. TTJA viis aasta lõpuks läbi konkursid, mille tulemusena luuakse 2021 aastal 7337 uut kiire interneti ühendust maapiirkondadesse (10,5 milj. eurot) ja toetatakse kuni 300 euroga kiire internetiga liitumisel 4670 lõppkasutajat (1,4 milj. eurot).

Mobiilside parandamine Eesti piirialadel - 800 MHz koordineerimine Venemaaga võimaldas kasutusele võtta kümneid uusi tugijaamu idapiiri läheduses.

Sidevaldkonda hakkab lisanduma hulgaliselt küberturbe teemasid seoses seadmete, võrkude ja teenustega ning sertifitseerimisega.

